

Jedna

Mezi zalesněnými kopci probleskují poslední paprsky slunce. Z roklí už ale stoupá večerní mlha. Plazí se po svahu nahoru, zahnízdí se mezi kamennými domky s břidlicovými střechami, třepotá se mi mezi nohama a běhá mi z ní mráz po zádech. Proklínám kožené podrážky svých bot a lehký oblek ve veselém odstínu myši šedé, který jsem si na tuto schůzku oblékl. Džíny a pohorky by byly lepší.

Cesta strmě stoupá mezi vinohrady, v nichž rostou podzimní vinná réva. Mlčky a trpělivě. Přesně za sebou. Jako vojáci. Tady, v zemi řek Marny a Aisne, v první světové válce němečtí a francouzští vojáci zatvrzele bojovali o každý kopec. Země nasákla hněvem a krví. A přesto poskytuje kapky tekutiny, která je po celém světě symbolem přátelství a radosti z oslav: šampaňské.

Dneska má hektar této půdy proslulé šumivým vínem hodnotu asi milionu eur. Naopak mimo tuto přísně ohraničenou pěstitelskou oblast vynese hektar půdy maximálně 10 000 eur. Na malých vinohradech severozápadně od Remeše, kterými se právě trmácím, rostou odrůdy šampaňského Chardonnay, Pinot Noir a Pinot Meunier. Ale z jejich hroznů se šampaňské stát nesmí. Zrají totiž těsně na druhé straně barikády. Kvůli tomu se hněvají vinaři této bohem pozapomenuté vísky, která se teď přede mnou vynořuje. Chtě-

jí do oblasti šampaňského, stejně jako mnohé další vesnice v regionu. Ale výrobci šampaňského striktně dbají o to, aby oblast nebyla příliš velká a nenařadila jejich hříšně drahé šumivé víno. Kvůli tomu už mnoho let zuří v Champagne válka vinařů. Kvůli tomu tady taky jsem.

Klepu se zimou a bloumám mezi prostými domy a hledám *mairie*, obecní úřad, kde se se mnou chtějí setkat dva pánové ze Champagne. Rozhlížím se po vlajkami ozdobeném empírovém zámečku, v nichž běžně představení francouzských obcí sídlí. Mar-ně. Klepu na dveře. Žádná odpověď. V této odleh-lé vesnici žije čtyřicet lidí, jak jsem si našel v hotelu v Remeši na internetu. Dnes večer jsou, zdá se, všich-ni pryč. Padá noc. Chlad je ostřejší. Vidím to čer-ně. Mám hlad. Sklenka šampaňského by mi zvedla náladu. Ale tady se mohu napít nanejvýš z orezlého sudu na dešťovou vodu. Unavený a zmrzlý si sedám na dřevěnou bednu. „Haló! Je tady někdo?“ volám. Zdi ani neodráží ozvěnu. Dívám se nahoru ke hvěz-dám. Ale ty halí mlha. Božský život ve Francii jsem si tedy představoval jinak.

Aby toho nebylo málo, zjevují se mi před očima všelijaké postavy. Jsou to kolegové z centrály mých novin v Mnichově. „Typický Ulrich,“ slyším je, jak se mi smějí. „Zatímco my se v našem výškovém domě mezi kolejemi a dálnicí lopotíme se zítřejším vydá-ním novin, zatímco se jiní dopisovatelé probajo-vávají Arabským jarem nebo podzimem eura, sedí Ulrich v idylickém vinařském městečku a dělá rešer-

še o šumivém vínu!“ V mých představách se kolegové dostávají do varu. Malují si, jak jsem si čtyři roky užíval i Itálii *la dolce vita*, jenom abych si k tomu přidal další čtyři roky *savoir-vivre* ve Francii. „Paříž! *Amour!* Juliette Binoche! Šampaňské!“ slyším je se mi vysmívat. „Už stačilo. Pošlete Ulricha do výroby. Nebo do Severní Koreje!“

Takové reakce by samozřejmě byly naprosto nespravedlivé. Mohly by pocházet pouze od lidí, kteří znají Juliette Binoche pouze z kina a kteří netuší nic o náročných rešerších, kvůli nimž se již několik dní honím skrz oblast Champagne s jejími vlhkými starými sklepy plnými zrádných kvasinek. A šetřil jsem se u toho? Ne, to tedy ne. Kvůli tomuhle článku o válce o šumivé víno jsem riskoval všechno, dokonce svoje játra.

Slyším ty námitky: „A včera? Ta schůzka v městečku Avize v Union Champagne, největším sdružení vinařů ze Champagne? Byla to snad tvrdá práce?“

Přiznávám, ta schůzka proběhla vcelku potěšitelně. Na uvítanou odšpuntovaly tři okouzující dámy z Union Champagne různé lahve tohoto šumivého vína, abych se já, amatér, kterým také jsem, naučil rozlišit *Blanc de Blancs* od *Blanc de Noirs*. K obědu mi tři muži z vedení obchodního oddělení nalávali různé šampaňské hodící se k rybě, drůbežimu a dezertu. Na závěr přinesli ze sklepa obzvláště tlustou baňatou zelenou lahev s ručně psanou etiketou. Pocházela z doby, kdy si můj dědeček hrál na pískovišti, a otevřela se za zvuku suchého „plop“.

Tahle schůzka na frontě v Champagni samozřejmě nebyla nepříjemná, přestože ode mě vyžadovala nejvyšší stupeň koncentrace, abych pojmul všechny informace o odrůdách vína, směrnících EU a prodejních strategiích. A to po několika skleničkách. O to větší je dnešní schůzka vystřízlivění. Mými partnery k rozhovoru jsou zima, mlha, hlad a žízeň. Kdyby to tak věděli kolegové!

Potom ale přece jen uvidím na horním okraji vsi zasvitnout světlo. Před nízkým domem visí francouzská trikolora a vlajka s hvězdami Evropské unie. Otevrou dva starší muži v hrubých svetrech. Vedou mě do holé místnosti osvětlené neonovým světlem. Na zdi jako jediná výzdoba visí fotografie přísně hledícího prezidenta. Ještě že jsem si vzal ten oblek! Oba muži – starosta a jeho přítel – mi nabídnou místo u prostého dřevěného stolu. Potom se dostanou do ráže. S těmi hranicemi oblasti Champagne, o kterých se právě rozhoduje, je to prý nestydatost. Přiberou se obce, které by o to vůbec nežádaly. Naopak jejich obec, která před mnoha desetiletími už hrozny výrobcům šampaňského dodávala, prý musí zůstat mimo. „Chtějí nás vyloučit,“ křičí starosta a bouchne mozolnatou pěstí do stolu.

„Je to předem domluvená hra,“ láteří jeho přítel.

„Je to přímo rasismus,“ běsní starosta. Jejich vesnice má prý stejně dobrou půdu, stejné mikroklima jako nejlepší oblasti v Champagne. Přesto s tím teď bude konec, protože jejich obec – kvůli této historické svévoli – už prý nebude ležet ve správním regionu

Champagne, ale v Pikardii. To si ale nenechají líbit. S dalšími vynechanými obcemi prý založili spolek a budou bojovat.

V oblasti Champagne je opět válka, i když se teď nestřílí kulkami, ale hrozny. Samozřejmě jim nejde o všechny ty peníze, co by vynesl nový hektar půdy v Champagne, jak oba rebelové ujišťují svého vyděšeného hosta, tedy mě. „Mnohem spíš bojujeme za čest naší vesnice.“ Když bude potřeba, rozdají si to najednou s Remeší, Paříží i Brusel. Vercingetorix¹ je mrtvý a Asterix pouze vymyšlený. Ale v malých galských vesničkách zůstává duch protestu stejně živý jako šampaňské.

Na rozloučenou mi starostův přítel věnuje ještě jednu těžkou zelenou lahev s korunkovým uzávěrem a bez etikety. Obsahuje esenci jeho polí, bublavý nápoj, kterému říká šampaňské, i když se to nesmí. „Ochutnejte a řekněte mi, jestli to šampaňské je,“ pobízí mě a oči pod hustým obočím mu jiskří.

„Bohužel nemůžu, protože ještě budu řídit,“ odpovím.

Oba rebelové mlčky přikývnu a asi si myslí: „Ti Germáni si snad dělají legraci.“

Cesta domů se ale ukáže složitá i bez šampaňského. Antonia, moje manželka, ze zásady odmítá veškeré navigační přístroje. Pochází z rodu švábských hospodyněk, a tudíž jsou jí protivné vysoké výdaje.

¹ Galský náčelník, který v 1. stol. př. n. l. vedl poslední velké povstání proti Juliu Caesarovi (pozn. překl.).

Nechceme přece prý skončit jako Řekové. A zadruhé je dcerou civilizačního skeptika a diplomovaného inženýra, takže supermoderní technice nevěří. Když už by ona sama nedokázala přečíst mapu, nezvládne to rozhodně ani malá plastová krabička, tvrdí Antonia. Navigace jí proto nesmí na palubu. Moje námitka, že při služebních cestách se musím pohybovat pro mě zatím neznámou Francií, zprvu nezašla. Potom mi pomohla náhoda v podobě novin *Le Monde*. Tento list nabízel novým předplatitelům navigaci jako prémii. A protože se jako dopisovatel ve Francii bez *Le Monde* obejdu jen těžko, přistála v našem starém stříbrnošedém passatu přece jen navigace. Avšak Antonia trvá na tom, aby byl vypnutý zvuk, když sedí v autě. „Protože já ten hlas nesnesu.“ Kromě toho tvrdí, že přístroj, který děti z nevysvětlitelných důvodů překřtily na „Froni“, je vedle jak ta jedle. Bohužel v tomhle má Antonia občas pravdu.

V tento večer mě ale Froni nejdřív vyvádí ven z vesnice a na okresní silnici. Cesta vede liduprázdnými luhy *France profonde*, venkovské Francie. Pole se střídají s listnatými lesy. Ve světle reflektoru se na kraji cesty objeví divočák. Potom Froni zavelí: „Po dvou stech padesáti metrech odbočte doprava!“ Přestože Francouzky si jinak na svých způsobech zakládají, žádné „prosím“ nikdy z reproduktoru nevyjde. A přestože Francouzky milují oduševnělé disputace, Froni se do diskuze nikdy nepustí.

Můj bratr žijící v Bavorsku na rozdíl ode mě se svou

navigací mluví. „Ty hlópá huso,“ křičí na ni, když ho vede na scestí.

Navigace potom trochu kousavě, ale zdvořile odpovídá: „Bohužel vám nerozumím.“

Podobné chování je mojí Froni cizí. „Nyní odbočte doprava!“ poručí mi. Samozřejmě to udělám, konec konců se v divoké pohraniční oblasti mezi Champani a Pikardií nevyznám. Skončím na térové cestě, která vede lesem a která se pořád dále rozvětňuje a nakonec se zúží na úzkou bahnitou pěšinu. „Otočte se,“ láteří Froni. Potom tvrdí, že už nemá satelitní signál.

Proto se rozhodnu navigaci převzít osobně. Cestou zpátky zabloudím ve spleti lesních cest. Už je pozdě. Kolem už nejsou žádní divoáčáci. Froni se zahalila mlčením. Já trčím. Sám v hlubinách Francie. Ve tmě a zimě. Kdyby to tak věděli kolegové.

Zatímco nervózně tūkám na Fronin obal a marně si v pološeru za svitu vnitřního osvětlení auta беру na pomoc mapu, vynoří se přede mnou otázka. Velká a zásadní.

Jak to mohlo dojít tak daleko?

Ještě před pár měsíci jsem, aniž bych to věděl, byl nejšťastnější člověk na světě. Žil jsem s Antonii a našimi dětmi Bernadette a Nicolasem v Itálii, v Římě, tedy tam, kde jsem vždycky žít chtěl, a to od té doby, kdy jsem s rodiči poprvé přešel Alpy. V Římě bylo všechno, co jsem si přál: italští a němečtí přátelé, povět-

šinou azurově modré moře, *spaghetti allo scoglio* na terase u moře, pinie a cypřiše před antickými ruinami a barokními kupolemi, hory na túry a dokonce na lyžování, cappuccino na Piazza Santa Maria v Trastevere, běhání v parku Villa Doria Pamphili, náš dům s všelijakými sympaticky komickými postavami a načervenalé teplé světlo, které tomu všemu propůjčuje romantické zbarvení.

Přiznávám, že teď nejsem objektivní. Jak bych také mohl, když jsem stále ještě, nebo zase, zamilovaný do Itálie. Proč jen jsem tu zemi opouštěl? To je jiný příběh. *Arrivederci, Roma!*